

Jan Hrubý – Na konzervatoři jsme chodili cvičit na záchody

Osmnáctého října vystoupí v libčické Kotelně trio Michala Prokopa, jehož členem je také Jan Hrubý (*1948). Tento pravděpodobně nejznámější český rockový houslista a doslova žijící legenda českého rocku a blues je de facto našim sousedem (žije v Otavě) a na Libčici má rodinné vazby (o tom všem na konci článku), což bylo dost důvodů k velkému bilančnímu rozhovoru. Berte prosím toto povídání jako pozvánku na výše zmíněnou akci.

Začneme tak říkajíc od Adama. Muzikantské geny jste zdědil po rodičích?

Těžko říct. Rodiče na žádný nástroj nehráli, ale muzikální byli oba. Táta se ovšem mnohem víc věnoval fotbalu, hrál dokonce za Spartu. Sportu jsem se ostatně věnoval i já. Kopal jsem za Dobřichovice a závodně jsem boxoval. V pražské Lucerně jsem vystupoval dřív jako boxer, než jako muzikant.

A jak to vaše první vystoupení v mekke všech českých muzikantů dopadlo?

Víte, že už ani nevím? Myslím, že jsem prohrál na body.

Na pražské konzervatoři jste studoval v uvolněné atmosféře šedesátých let. Jak na tu dobu vzpomínáte?

No, to bylo nádherné! Měl jsem skvělé spolužáky (například Radima Hladíka) i profesory. Všichni jsme tam byli kamarádi a chodit tam byla vyloženě radost. Měli jsme přímo v budově školy kantýnu, kde se dalo koupit pivo i cigarety a nikdo se nás neptal, kolik nám je let... Zkoušet jsme chodili na záchody, protože budova měla málo zkušeben. Na těch záchodech byla výborná akustika, ale byl o ně docela boj. Stávalo se, že v kabině už někdo byl, tak jste museli smlouvat: „Jardo, pust mě tam. Já mám za chvíli přehrávky a nic neumím.“ „Tak jo, za tři cigára.“ Dali jste kamarádovi cigarety a mohli jste cvičit.

Na DAMU kdysi platil pro studenty přísný zákaz hrát ve filmu, protože tamější pedagogové považovali kinematografii za podřadnou kulturu. Platil analogicky pro vás zákaz hrát v bigbeatových kapelách?

Zákaz vyloženě ne, ale když někdo hrál v kapele, raději to profesorům neříkal. Těm by stouply vlasy hrůzou. Jéžíšmarja, bigbít! Měl jsem spolužáka, jmenoval se Pavel Říčař, a ten hrál během studia v Semaforu. A ani on se o tom raději moc nešířil.

Po studiích jste začal hrát s kapelou Reciprocity, nikoliv ovšem na housle, ale na baskytaru. Proč?

To víte, šedesátá léta, bigbít, všichni jsme poslouchali, co se tehdy hrálo v Anglii a tam nikdo na housle nehrál. Nikdo ani pořádně nevěděl, jak je ozvučit. Až jednou přinesl náš kytarista na zkoušku snímač na akustickou kytaru, který měl takové šikovné uchycení, že se dal přidělat i na kobylku k houslím. Z legrace jsme to zkusili a ono to šlo! Náš tehdejší klávesák Michal Landa povídá: „Hele, Honzo, hraj radši na ty housle, já bych tu basu vzal.“ A bylo to. Jsem přesvědčený, že tohle asi dvouleté hraní na basu mi ohromně pomohlo. Dnešní houslisti, když hrají s kapelou, tak se většinou neudrží a hrají moc ornamentálně, zbytečně to zahušťují. Mně zůstal v krvi ten důraz na rytmus, přímočarost. To jsou věci, které v rocku a blues prostě musíte ctít, bez toho to nejde.

Jak potom proběhl váš přesun do Mišíkových Etc..?

S Vládou jsem se znal, protože k nám do Dobřichovic jezdil hrát s Hynkem Žalčíkem tenis a já jim to pískal. Jednou si mě zašli poslechnout a po koncertě mi říkali, že dávají dohromady novou kapelu, jestli bych do ní nechtěl nastoupit. Tou dobou už měli kluci z Reciprocity trochu jiné zájmy, takže bylo jasné, že to nebude dlouho pokračovat, takže jsem souhlasil. Bylo to výborné období. Kromě Mišíka a ještě basáka Vládi Padrůňka jsme tam byli sami neznámí muzikanti, ale velmi rychle jsme si našli publikum, a než to pak ze známých důvodů skončilo, chodilo na nás opravdu hodně lidí a mělo to velký úspěch.

Těmi známými důvody je zákaz veřejného vystupování, který na Vladimíra Mišíka uvalili komunisté v roce 1982. Co tento zákaz znamenal pro ostatní muzikanty z Etc...?

Nám nikdo vystupovat nezakázal. Z Pragokonzertu dokonce byly silné tlaky, abychom hráli dál, chtěli z nás udělat doprovodnou kapelu nějakého umělce z jejich portfolia. Dokážete si jistě představit, co to bylo za exoty. Naštěstí jsem měl v Etc... funkci kapelníka, takže jsem přijel na agenturu a podepsal jsem jim tam papír, že to rozpouštím a tím to bylo vyřešené. Následující dva roky pak byly docela krušné, živil jsem se, jak se dalo. Chvilí jsem hrál s Lubošem Andrštem, ale koncertů bylo málo.

V roce 1984 vás oslovil Michal Prokop...

Dával tehdy dohromady obnovené Framus Five a zeptal se mě, jestli bych do toho nešel s ním. Řekl jsem, že jo, ale že mu tu kapelu trochu přeházím. Přivedl jsem nějaké nové lidi, například špičkového hobojistu Honzu Koláře, který ovšem s námi hrál na klávesy a Michala Vrbovice, což byl naprosto fenomenální bubeník. Ještě ten rok jsme pak natočili desku Kolej Yesterdy.

Ta deska měla tehdy opravdu velký úspěch. Kromě titulního hitu obsahuje také vaši skladbu Bitva o Karlův most. Kdesi jsem se dočetl, že je to v podstatě parafráze jedné lidové písničky.

Ano, je to tak. Měl jsem text Pavla Šruta, který ho sice původně dal Lubošovi Pospíšilovi, ale ten si s ním nějak nevěděl rady, takže ho předal mě. Seděl jsem doma u klavíru a vymýšlel melodii. Po chvíli se mi zdálo, že to mám, byl jsem s tím docela spokojený, ale pak jsem zjistil, že je to vlastně totéž, jako písnička Šafářův dvoreček. Nicméně, nápad se mi líbil a nechtěl jsem jej úplně zahodit, takže jsem jenom obrátil fráze a říkal jsem si, že to nikdo nepozná. Když pak deska vyšla, opravdu si nikdo ničeho nevšímal. Potom jsem ovšem zrovna někde u Karlova mostu potkal Janu Koubkovou a ta, hned jak mě uviděla, na celou Kampu zavolala: „Nazdar, Šafářův dvorečku!“

V roce 1985 byla klatba nad Vladimírem Mišíkem zrušena...

...a já jsem se vrátil do obnovených Etc... paralelně jsem ovšem dále účinkoval i ve Framus Five, což nedělalo dobrotu. Dneska už by se manažeři kapel asi mezi sebou dokázali domluvit, ale tehdy v tom byl trochu zmatek, takže se stávalo, že Etc... i Framus Five měly koncert v jeden den. Vyvrcholilo to tím, že jsem v Etc... dostal padáka.

A pak přišla revoluce...

Michal Prokop začal dělat politiku a já najednou neměl s kým hrát. Tehdy jsem se ocitl v hospodě, kde hráli nějakí Angličani, a kdosi mě vyhecoval, ať si s nimi dám jam. Kluci byli nadšení a hned mě zvali ať s nimi jedu na turné do Francie a do Německa. Odjel jsem s nimi šňůru, pak jsem odehrál ještě nějaké koncerty přímo v Anglii, a když jsem se vrátil, hned jsem volal svému kamarádovi, akordeonistovi Rudovi Hálkovi a povídám mu: „Hele, pojed' se mnou do Anglie. Dá se tam skvěle hrát. Lidi jsou tam nadšení, baví je to. Na prachy to sice moc není, ale na cigára si vyděláš vždycky a ještě se podíváš po světě.“ Ruda do toho se mnou šel a pár následujících let jsme vždycky strávili několik měsíců hraním v Anglii, ale i různě jinde po Evropě. Pak se k nám připojil Honza Kolář a tak vlastně vznikla kapela Kukulín, se kterou jsme pak nahráli několik desek.

Hrál jste s mnoha českými muzikanty a právě jste mluvil o jamování s Angličany. Cítíte nějaký rozdíl v tom, když na pódiu stojíte s Čechy, nebo s cizinci?

Určitě. Já měl to štěstí, že lidi, se kterými jsem hrál tady v Čechách, byli všichni opravdu vynikající muzikanti. Vynikající! Nicméně když hraješ blues, nebo třeba nějaké ty keltárny, tak okamžitě poznáš rozdíl. Angličani nebo Američani to prostě mají na rozdíl od nás v krvi. Oni sami mi mockrát říkali: „Vy v těch Čechách jste všichni skvělí muzikanti, hrajete všichni strašně dobře, ale hrajete to jenom jako.“

Kdyby český muzikant měl hrát v tomto smyslu „doopravdy“, musel by hrát třeba ten Šafářův dvoreček...

(smích) No, je to tak.

Jak vypadá váš současný muzikantský život?

Poté, co Michal Prokop skončil v politice se Framus Five zase docela rozjel. Letos jsme vydali další desku, jmenuje se Ostraka a myslím, že se docela povedla. Jezdíme koncerty s velkou kapelou, ale i v malém triu, kde jsem já, Michal a kytarista Pavel Marcel. Dohromady to dá nějakých sedm koncertů za měsíc, což je tak akorát.

V tomto triu vystoupíte i u nás v Libčicích. Ještě než se k tomuto koncertu dostaneme, povězte nám, jak dlouho žijete v Otavovicích, kde vzniká náš rozhovor?

Tenhle barák jsem koupil někdy v roce 1982 a našel jsem ho na inzerát. Tehdy to ovšem byla úplná ruina. Je to bývalý mlýn, jehož základy jsou skoro tři sta let staré. Když jsme sem přišli, nebyla sem zavedená elektřina ani plyn a vodu jsme brali ze studny, byť nebyla úplně pitná. Bydlet se tu dalo až asi po deseti letech usilovné práce, nicméně zkoušky kapel se tu daly dělat prakticky okamžitě. Hrál se ve stodole a muzikanti spali různě po zemi.

Předpokládám, že když zrovna nehrajete, užíváte klidu domova, ale alespoň nejbližší okolí Otavovic jistě znáte. U nás v Libčicích jste někdy byl?

No jistě, vždyť tam bydlí moje dcera. Jezdí sice spíš ona za mnou, než já za ní, ale Libčice pochopitelně znám. Viděl jsem i tu továrnu, kde budeme hrát. Jsem na to docela zvědavý.

Čím byste naše čtenáře nalákal, aby na váš koncert dorazili?

Čím? No, můžu jim slíbit poctivou muziku. Za všechny ty roky jsme se snad trochu naučili hrát a pořád nás to baví. Myslím, že podle toho ty koncerty také vypadají. Bývají to zábavné večery. Pro nás a pevně věřím, že i pro posluchače.

Děkuji za rozhovor

Petr Hugo Šlik